Rapport

Rapport over een klacht over de Belastingdienst/Oost-Brabant te Oss

Datum: 2 oktober 2013

Rapportnummer: 2013/138

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de Belastingdienst/Oost-Brabant zijn beslagvrije voet niet met volledig terugwerkende kracht wil corrigeren.

Bevindingen en beoordeling

I Bevindingen

In verband met een niet betaalde inkomstenbelasting- en toeslagenschuld heeft de Belastingdienst/Oost-Brabant (hierna: Belastingdienst) in december 2012 beslag gelegd op het inkomen van verzoeker onder zijn werkgever. Verzoeker heeft daar zelf om verzocht zodat een andere, niet preferente schuldeiser, pas op de plaats zou moeten maken. Daarbij is door de Belastingdienst de beslagvrije voet vastgesteld op het voor hem geldende basisnormbedrag voor een alleenstaande. De Belastingdienst heeft verzoeker daar niet van op de hoogte gesteld met een vooraankondiging van het loonbeslag omdat hij zelf om het beslag heeft verzocht.

Verzoeker is het niet eens met de hoogte van de vastgestelde beslagvrije voet omdat er geen rekening is gehouden met de omstandigheden die zijn beslagvrije voet verhogen, zoals de broninhouding door het CVZ en het feit dat hij geen huurtoeslag ontvangt.

In eerste instantie heeft hij hierover telefonisch contact gezocht met de Belastingdienst. Omdat dat niet tot het gewenste resultaat leidde heeft hij op 11 februari 2013 een brief gestuurd naar de Belastingdienst. Op deze brief kreeg verzoeker geen reactie. Op 20 maart 2013 heeft verzoeker nogmaals een brief gestuurd met het verzoek tot aanpassing van de beslagvrije voet met terugwerkende kracht tot en met december 2012.

Op 25 maart 2013 ontving verzoeker bericht van de Belastingdienst dat zijn beslagvrije voet is gewijzigd vanaf 21 maart 2013. Omdat hij in zijn brieven had gevraagd om herstel van de beslagvrije voet met terugwerkende kracht tot en met december 2012 heeft verzoeker op 4 april 2013 nogmaals een verzoek daartoe naar de Belastingdienst gestuurd. Ook heeft hij op 19 april 2013 een klacht bij de Nationale ombudsman ingediend. Omdat de klacht nog niet door de Belastingdienst was behandeld heeft de Nationale ombudsman de klacht ter behandeling aan de Belastingdienst voorgelegd. Hierbij heeft de Nationale ombudsman de vraag gesteld wat de reden is dat de Belastingdienst de beslagvrije voet niet met terugwerkende kracht tot en met december 2012 wil herstellen en of hij bereid is dit alsnog te doen.

De Belastingdienst heeft verzoeker naar aanleiding hiervan op 29 mei 2013 een brief gestuurd. Daarin geeft de Belastingdienst aan dat bij het herstel van de beslagvrije voet de eerste brief van verzoeker van 11 februari 2013 over het hoofd is gezien. Daarom wordt de beslagvrije voet voor de maand februari alsnog hersteld. Verder dan dat gaat de

Belastingdienst echter niet terug met het herstel. De reden die de Belastingdienst hiervoor geeft is gebaseerd op artikel 475d lid 7 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Hierna: Rv). Hierin is het volgende bepaald: "Met wijziging van omstandigheden die de beslagvrije voet verhogen, moet de beslaglegger onverwijld rekening houden. Hij is verplicht aan degene die de periodieke betaling moet verrichten, met het tijdstip van ingang, kennis van de verhoging te geven onmiddellijk nadat de reden daarvoor is aangetoond aan hem, zijn advocaat, zijn gemachtigde of de deurwaarder." De Belastingdienst interpreteert dit artikel zo dat zij met de aanpassing van de beslagvrije voet niet eerder rekening kan houden dan nadat de reden van de wijziging (schriftelijk) is aangetoond. Verzoeker heeft aangegeven vóór februari 2013 al telefonisch contact te hebben gehad met de Belastingdienst. De Belastingdienst ziet hierin echter geen aanleiding om de beslagvrije voet ook voor de maanden december 2012 en januari 2013 te herstellen.

Omdat verzoeker zich niet kon verenigen met deze klachtafhandeling heeft hij opnieuw contact met de Nationale ombudsman opgenomen.

De Nationale ombudsman heeft bij het Ministerie van Financiën (hierna: het ministerie) geïnformeerd naar het beleid op het gebied van de correctie van een te laag vastgestelde beslagvrije voet bij beslag op loon of uitkering. Hierop liet het ministerie weten dat daar geen specifiek beleid voor is vastgesteld. Voor de belastingdeurwaarder geldt hetzelfde als voor iedere gerechtsdeurwaarder. Dit houdt in dat de gevallen waarin de Belastingdienst de beslagvrije voet heeft vastgesteld zonder vooraf informatie over inkomsten en uitgaven op te vragen bij de schuldenaar, de beslagvrije voet wordt hersteld indien wordt aangetoond dat deze te laag is vastgesteld. Als de belastingschuldige kan aantonen dat daarvan ook al eerder sprake was, wordt de beslagvrije voet met terugwerkende kracht hersteld.

Wanneer de beslagvrije voet aanvankelijk juist is vastgesteld maar zich daarna wijzigingen voordoen die tot een verhoging van de beslagvrije voet leiden, handelt de Belastingdienst in overeenstemming met het bepaalde in artikel 475d lid 7 Rv. De Belastingdienst stelt de derde onverwijld op de hoogte van de wijziging. De gewijzigde beslagvrije voet geldt in dat geval vanaf de eerstvolgende inhouding; er bestaat geen terugwerkende kracht.

Dat laatste geldt ook indien de belastingplichtige in gebreke is met beantwoording van de vraag of en hoeveel inkomen toekomt aan zijn partner. In dat geval wordt de beslagvrije voet gehalveerd in overeenstemming met artikel 475g lid 2 Rv. Indien de schuldenaar vervolgens desgevraagd de informatie (alsnog) verstrekt, wordt de halvering van de beslagvrije voet ongedaan gemaakt. Ook hiervoor geld dan geen terugwerkende kracht.

Omdat over het voorgaande wellicht onvoldoende duidelijkheid bestaat binnen de Belastingdienst is het ministerie voornemens hieraan bij de eerstvolgende aanpassing van de Leidraad Invordering 2008 aandacht te besteden. Deze aanpassing is voorzien per 1

januari 2014.

In de reactie op de bevindingen heeft de Belastingdienst de Nationale ombudsman nog laten weten dat de ontvanger bereid is de beslagvrije voet ook voor de maanden december 2012 en januari 2013 te herstellen. De reden van dit herstel is dat verzoeker voorafgaand aan de beslaglegging niet persoonlijk is geïnformeerd over de vaststelling van de beslagvrije voet.

II Beoordeling

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid binnen het wettelijk kader en eerlijk en oprecht handelt, doet wat zij zegt en gevolg geeft aan rechterlijke uitspraken. Een burger moet op de overheid kunnen vertrouwen.

Deurwaarders hebben de bevoegdheid om beslag op loon of uitkering te leggen. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de beslagvrije voet. In het rapport "In het krijt bij de overheid" van 17 januari 20131 heeft de Nationale ombudsman een aantal spelregels voor behoorlijke invordering door overheidsinstanties opgenomen. Een daarvan is de bescherming van de beslagvrije voet. Deze spelregel houdt in dat overheidsinstanties en hun deurwaarders al het mogelijke moeten doen om de burger een inkomen ter hoogte van de beslagvrije voet te garanderen. Dit brengt onder andere met zich mee dat overheden en hun deurwaarders de schuldenaar actief informeren over zijn recht op de beslagvrije voet. Zo dient de schuldenaar geïnformeerd te worden over de hoogte van de beslagvrije voet, hoe deze is berekend en wat de schuldenaar kan doen als de berekening onjuist of onvolledig is. Ook brengt deze spelregel met zich mee dat de beslagvrije voet met terugwerkende kracht dient te worden hersteld als achteraf blijkt dat deze te laag is vastgesteld.

De Belastingdienst heeft op verzoek van verzoeker in december 2012 beslag gelegd op zijn loon. Voorafgaand aan dat beslag heeft de Belastingdienst geen informatie ingewonnen bij verzoeker over zijn inkomsten en uitgaven ten behoeve van de vaststelling van de beslagvrije voet. De beslagvrije voet is vastgesteld op het voor verzoeker geldende normbedrag. Ook heeft de Belastingdienst hem niet op de hoogte gesteld van (de berekening van) deze beslagvrije voet.

Toen verzoeker de Belastingdienst telefonisch vroeg om herberekening van zijn beslagvrije voet omdat deze te laag was vastgesteld heeft de Belastingdienst hier pas gehoor aan gegeven toen verzoeker hier nogmaals schriftelijk om had verzocht. De Belastingdienst was enkel bereid om de beslagvrije voet met terugwerkende kracht te herstellen tot het moment dat hij zijn eerste brief had gestuurd. Verder dan dat wil de Belastingdienst niet terug gaan.

Naar het oordeel van de Nationale ombudsman heeft de Belastingdienst met deze handelwijze het vertrouwen van de burger geschonden. De burger moet er op kunnen vertrouwen dat de Belastingdienst al het mogelijke doet om hem een inkomen ter hoogte van de beslagvrije voet te garanderen. De Belastingdienst heeft echter de volledige verantwoordelijkheid daarvoor bij verzoeker neergelegd. Dit wordt ondersteund door het feit dat de Belastingdienst verzoeker geen informatie heeft verstrekt over zijn recht op de beslagvrije voet en hem niet heeft gevraagd naar de gegevens die nodig zijn om zijn beslagvrije voet te bepalen. Ook is verzoeker voorafgaand aan het loonbeslag niet op de hoogte gesteld van de toegepaste beslagvrije voet. Zelfs toen verzoeker de Belastingdienst er telefonisch op wees dat zijn beslagvrije voet te laag was vastgesteld heeft de Belastingdienst niets gedaan om dit te herstellen. Verzoeker moest daar eerst zelf schriftelijk om verzoeken. Zelfs daarna was de Belastingdienst niet bereid de beslagvrije voet met volledige terugwerkende kracht te herstellen.

Naar het oordeel van de Nationale ombudsman ondermijnt de Belastingdienst hiermee de bescherming die de beslagvrije voet moet bieden. De Belastingdienst heeft dan ook gehandeld in strijd met het vereiste van betrouwbaarheid.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Belastingdienst/Oost-Brabant te Oss, is gegrond.

Instemming

De Nationale ombudsman heeft met instemming ervan kennisgenomen dat de Belastingdienst de beslagvrije voet alsnog met terugwerkende kracht tot en met december 2012 zal herstellen. Tevens heeft de Nationale ombudsman met instemming

ervan kennisgenomen dat het Ministerie van Financiën bij de eerstvolgende wetswijziging van de Leidraad Invordering 2008 aandacht zal besteden aan het herstel van de beslagvrije voet met terugwerkende kracht.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Onderzoek

Op 19 april 2013 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift met een klacht over een gedraging van de Belastingdienst/Oost-Brabant te Oss.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van het Ministerie van Financiën, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd betrokkenen verzocht op de bevindingen te reageren.

Verzoeker deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Zowel de Belastingdienst als het Ministerie van Financiën maakte van deze gelegenheid gebruik.

De reacties van de Belastingdienst en het Ministerie van Financiën hebben aanleiding gegeven de bevindingen te wijzigen.

1 Zie No 2013/003